

# REALIT ȚI CONTEMPORANE LA GURILE DUN RII: GEOPOLITIC , ECONOMIE, POPULA IE

\*\*\*

## Rezumat

Din analiza detaliat a prezentei teze de abilitare se poate observa continuitate în activitatea mea didactică și de cercetare, atât în privința obiectivelor pe care le-am urmărit de-a lungul carierei universitare și rezultatele științifice obținute, precum și între ceea ce am publicat și direcțiile de cercetare ce urmează să fi dezvoltate în viitor.

Am urmărit și urmăresc atingerea unor indicatori de calitate în strategia mea de cercetare pe termen scurt, mediu și lung. Întreaga mea contribuție științifică, cu foarte mici excepții, se subordonează direcției de cercetare propusă ***Realit ți contemporane la Gurile Dun rii: geopolitic , economie, popula ie.***

În prima parte a lucrării am amintit de acele momente importante, cu impact în formarea mea profesională și umană, care m-au îndrumat către identificarea direcției de cercetare abordată. Mai exact, am căutat să ofer o imagine cât mai completă asupra zonei Gurilor Dunării în perioada contemporană. Spațiul este dominat de prezența unor orașe-porturi cosmopolite în jurul cărora pulsează un bazin agricol fertil. Nu este de mirare că aceste porturi de la Dunrea Maritimă erau recunoscute la nivelul pieței internaționale drept furnizoare de cereale, cherestea și alte produse agricole. Potențialul comercial maxim al Gurilor Dunării a putut fi atins în perioada interbelică, atunci când marfurile basarabene – cu referire specială la cele din sudul provinciei – au început în mod natural să fie dirijate către porturile de la Dunrea Maritimă pentru a fi comercializate spre exterior. Deși la prima vedere spațiul din jurul Gurilor Dunării pare a fi un areal destul de restrâns, în realitate el este interesant și din punct de vedere sociologic reprezentativ, cuprinzând porțiuni din următoarele regiuni istorice: Muntenia (județele Brila și Râmnicu Sărat), Moldova (județele Covurlui, Fălciu, Putna, Tecuci și Tutova), Dobrogea (județul Tulcea) și Basarabia (județele Cahul, Cetatea Albă și Ismail). În prezent, acest spațiu se regăsește inclus în trei țări – România, Republica Moldova și Ucraina – și se suprapune aproximativ peste Euroregiunea „Dunrea de Jos”.

În partea a doua am detaliat producția mea științifică după obținerea titlului de doctor în Istorie, grupând-o pe două teme majore.

Astfel, în primul grupaj tematic – *Dunrea Maritimă și românească – coordonate geopolitice și economice* – am strâns acele monografii, studii și articole care tratează sub aspect geopolitic și/sau economic Dunrea Maritimă și românească.

Coordonatele economice și/sau geopolitice au stat la baza unor decizii și evenimente istorice în care Dunărea s-a aflat în prim-plan, mai ales Gurile ei, și în care statul român a fost în egal măsură atât actor, cât și principalul beneficiar sau pierzător. Ținând cont de aceste coordonate putem sesiza mai multe etape în evoluția regimului Dunării maritime și românești, etape care se pot regăsi în contribuția mea științifică: *Dunărea maritimă și românească – cale de navigație și comerț liber (până în 1940)*; *Dunărea sub controlul Axei (1940-1944)*; *Dunărea sub hegemonia Uniunii Sovietice (1944-1989)*; *Tendențe de reorganizare postcomunistă a statutului și a navigației pe Dunăre (după 1989)*.

Al doilea grupaj tematic – *Politic, percepții și realități etnice și demografice la Gurile Dunării* – cuprinde monografiile, studiile și articolele în care accentul cercetării se mută pe componenta etnico-demografică și pe mentalul colectiv al populației din acest areal. Incluziunea treptată a pieței dunărene în circuitul comercial internațional în secolul al XIX-lea determină ezarea în orașele-porturi de la Dunărea maritimă a unei populații divers etnice, având tipare mentale și comportamentale caracteristice. Totodată, dorința Rusiei / Uniunii Sovietice de a controla Gurile Dunării a generat o instabilitate și o fluctuație în timp a frontierei estice a statului român modern – cu referire specială în cazul nostru la sudul Basarabiei.

Toate aceste aspecte coroborate – specificul comercial al orașelor-porturi, fluctuația frontierei de est a României și politica de colonizare a autorităților ariste în Basarabia – au adâncit diversitatea etnică și o anumită particularizare a mentalului colectiv al populației din acest spațiu. Pe acest fundal, după 1918, statul național român, ca oricare alt stat național secularizat, a căutat să integreze etniile minoritare și pe cât era posibil chiar să le asimileze, nu fără întâmpina rezistență din partea acestora din urmă.

Radicalizarea politică și ideologică a Europei în preajma și în timpul celui de-al doilea război mondial a generat un fenomen de purificare etnică, în care evreii europeni devin principala victimă. În acest timp, locul alături de populațiile din jurul Gurilor Dunării, dar și germanii din sudul Basarabiei. Nu în ultimul rând, reintrarea postbelică a Basarabiei în componența Uniunii Sovietice și evoluția ei diferită până în prezent de restul spațiului românesc ridică problema percepției identitare.

Pentru o mai bună analiză și acest al doilea grupaj tematic a fost subdivizat pe următoarele direcții: *Mental colectiv și repere teritorial-demografice*; *Etnii și mișcări de populație la Gurile Dunării*; *Stat, politică și percepții identitare asupra Basarabiei*.

Singurul studiu publicat după obținerea titlului de doctor, care nu-l putem include în tema majoră de cercetare, se constituie într-un argument *pro domo* pentru apelul la etică în abordarea și studierea regimurilor totalitare.

Următorul capitol al tezei mele de abilitare a fost dedicat activității profesionale și academice. Predispoziția spre cercetare s-a manifestat încă din anii studenției, când am susținut comunicări la diverse sesiuni științifice naționale studențești, am fost unul dintre cei doi studenți care au avut privilegiul să participe alături de profesorul Ionel Cândea la campania arheologică de la Cetatea Albă (Ucraina, în vara anului 1997), am absolvit ca șef de promoție, a fost publicat în prestigioasa revistă „Istros” primul meu articol științific etc.

După o perioadă relativ scurtă de activitate în învățământul preuniversitar, începând din februarie 2003 am intrat prin concurs ca preparator în cadrul Universității „Dunărea de Jos” din Galați. Ulterior, în cadrul acestei instituții am parcurs următoarele trepte ale carierei universitare: asistent (februarie 2005); lector (octombrie 2008) și conferențiar (octombrie 2013).

Carierea universitară mi-a oferit multe oportunități, fiind implicat într-o serie de proiecte naționale și internaționale, în stagii de cercetare și formare postdoctorală. Amintesc doar despre bursa postdoctorală acordată de Academia Română și derulată între 2011-2012 la Colegiul Noua Europă (New Europe College) din București.

În afara materialelor publicate, relevanța și vizibilitatea activității mele de cercetare este dovedită de numeroasele participări la conferințe științifice internaționale, de legăturile create cu prestigiu și specialiști din străinătate – amintesc doar de profesorul Armin Heinen (RWTH Aachen University din Germania), de premiile sau distincțiile primite.

Capacitatea de a conduce echipe a fost dovedită de alegerea mea ca șef de Catedră și mai târziu director de Departament (din 2009 – prezent); de inițierea și dezvoltarea de relații instituționale și științifice cu Universități din Ucraina (Universitatea „I. I. Mechnikov” și Universitatea Națională Maritimă, ambele din Odessa) și Moldova (Universitatea „B.P. Ha deu” din Cahul); de organizarea de conferințe internaționale; de activitatea mea de redactor și editor.

Direcțiile de cercetare care urmează să fie dezvoltate de mine în viitor au în vedere continuarea celor începute. La această activitate pot fi angrenați și viitorii mei doctoranzi. Deschiderea inițiată în relațiile cu Ucraina și fondurile arhivistice încă necercetate din Odessa, Ismail și Kiev sunt un punct de plecare important în stabilirea unor teme de doctorat viabile, care pot fi propuse candidaților pe care îi voi avea. Totodată, la Galați se află fondurile documentare ale Comisiei Europene a Dunării, iar studiile despre exploatarea Dunării în timpul regimului comunist sunt aproape inexistente, la fel de necercetate fiind și arhiva Comisiei Dunării de la Budapesta. Toate acestea se constituie în oportunități de cercetare doctorală.